

Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova
IP Centrul de Excelență în Economie și Finanțe

Director IP Centrul de Excelență în Economie și Finanțe

Curriculumul modular
S.06.O.023 Finanțe publice

Specialitatea: **41210 - Finanțe și asigurări**
Calificarea: **Broker în asigurări**

Chișinău 2023

Aprobat la:

Ședința Consiliului metodic-stiințific al Centrului de Excelență în Economie și Finanțe, proces-verbal nr. 3 din "09" 10 2023

Director adjunct pentru instruire și educație

Angela BOTEZATU

Ședința catedrei "Finanțe", proces-verbal nr. 2 din "11" 09 2023

Șef catedră

Ala ROLLER

Actualizat în baza Planului de învățământ aprobat prin OMEC nr.339, din 18.05.2022:

1. Ala ROLLER, doctor în științe economice, grad didactic superior, IP Centrul de Excelență în Economie și Finanțe
2. Claudia PLĂMĂDEALĂ, magistru în economie, grad didactic superior, IP Centrul de Excelență în Economie și Finanțe

Recenzenți:

1. Dinu GHERASIM, director general, Compania de Asigurări "Donaris Vienna Insurance Group" SA
2. Liviu MIRAUTA, manager în asigurări, Compania de Asigurări "Moldasig" SA
3. Sergiu ȘOIMU, director "First Audit International" SRL

Adresa Curriculumului în Internet:

<http://edu.gov.md/ro/content/curriculum-invatamintul-profesional-tehnic-postsecundar>

Cuprins

I. Preliminarii	4
II. Motivația, utilitatea modulului pentru dezvoltarea profesională	5
III. Competențele profesionale specifice modulului	6
IV. Administrarea modulului	6
V. Unitățile de învățare	7
VI. Repartizarea orientativă a orelor pe unitățile de învățare.....	12
VII. Studiul individual ghidat de profesor	12
VIII. Lucrări practice recomandate	14
IX. Sugestii metodologice	14
X. Sugestii de evaluare a competențelor profesionale	15
XI. Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studii	17
XII. Resurse didactice recomandate elevilor	17

I. Preliminarii

Curriculumul modular la Finanțe publice este un document normativ și obligatoriu pentru pregătirea specialiștilor în domeniul de formare profesională 412 Finanțe, activitate bancară și asigurări, specialitatea 41210 Finanțe și asigurări în instituțiile de învățământ profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar.

Unitatea de curs Finanțe publice este una teoretică cu aplicații practice în domeniul financiar. În lumea contemporană finanțele publice constituie o componentă de primă dimensiune a vieții social-economice a fiecărei națiuni. Finanțele publice și-au cucerit această poziție prin proporțiile uriașe ale transferurilor bănești de la persoane fizice și juridice - la resursele financiare ale statului, către bugete și prin dirijarea acestor resurse de la bugetul public național - către persoane fizice și juridice. Finanțele publice influențează puternic procesul reproducerii sociale. Astfel prin intermediul acestui circuit, la dispoziția autorităților publice se concentrează circa 40-60% din Produsul Intern Brut. În funcție de modul cum se realizează această redistribuire de venituri, finanțele publice influențează ritmul creșterii economice, dimensiunile consumului public și privat, precum și proporțiile formării brute de capital.

Impactul Finanțelor publice asupra economiei naționale este determinat nu numai de proporțiile redistribuirii Produsului Intern Brut pe care o generează, dar și de modul cum se realizează acest proces. Impozitele, taxele, împrumuturile de stat, alocațiile și subvențiile au încetat de a fi doar simple metode de constituire a resurselor financiare publice. Ele sânt concepute ca instrumente de conducere a economiei naționale, cu ajutorul cărora organele de decizie caută să orienteze dezvoltarea economică și socială a țării în direcția dorită de acestea. Instituțiile și organele de reglementare financiară, la rândul lor, sânt chemate să îndeplinească un rol activ în fundamentarea deciziilor autorităților publice, în raționalizarea operațiunilor bugetare, în creșterea eficienței cu care sânt utilizate resursele financiare publice.

Unitatea de curs Finanțe publice are ca scop însușirea de către elevi a celor mai importante și actuale aspecte ale teoriei generale a finanțelor. Prezentul curriculum include studierea conținutului, funcțiilor și rolului finanțelor publice; prezentarea structurii mecanismului financiar contemporan; expunerea direcțiilor de realizare a obiectivelor politicii financiare a statului; prezentarea sistemului de cheltuieli publice și surselor de finanțare a acestora; descrierea sistemului de resurse financiare publice și în principal a celor provenite din impozite și taxe; structura sistemului bugetar și a procesului bugetar; condițiile de realizare a echilibrului financiar la nivel macroeconomic etc.

Pentru accentuarea caracterului practic – aplicativ al unității de curs se recomandă corelarea teoriei cu actualitatea; exemple din realitatea națională și internațională; analiza unor procese și reforme a finanțelor publice referitoare la integrarea Republicii Moldova în spațiul economic european și mondial.

La elaborarea curriculumului modular la Finanțe publice s-a ținut cont de respectarea următoarelor principii specifice:

- 1. Principiul integralității** prin care au fost stabilite elementele de structură a curriculumului și interdependența funcțională a acestora.
- 2. Principiul priorității funcționale** conform căruia la elaborarea curriculumului s-a ținut cont de priorizarea competențelor formate iar conținuturile au fost selectate din perspectiva ponderii acestora.
- 3. Principiul relevanței** prin care cunoștințele contribuie direct la formarea abilităților și în final la formarea competențelor profesionale.
- 4. Principiul flexibilității și receptivității față de cerințele pieței muncii.** Acest principiu presupune că prevederilor curriculare ale modulului dat au deschidere față de noutățile și inovațiile ce se produc atât pe segmentele specifice ale pieței muncii, modificările și actualizările legislației, cât și în progresul tehnologiilor informaționale.

Funcțiile de bază ale curriculumului:

- funcția didactică de desfășurare a procesului educațional;
- reper pentru proiectarea didactică;
- componentă de bază pentru elaborarea documentelor de evaluare și certificare;
- orientare a procesului educațional spre formare de competențe la elevi;
- componentă fundamentală pentru elaborarea manualelor tipărite, manualelor electronice, ghidurilor metodologice, testelor de evaluare.

Unitățile de curs ce necesită a fi studiate până la demararea procesului de instruire la modulul Finanțe publice:

U.02.O.004 Bazele legislației;

U.02.O.005 Bazele antreprenoriatului;

P.02.O.049 Practica de inițiere în specialitate;

U.03.O.006 Statistica;

F.04.O.011 Introducere în macroeconomie;

F.04.O.013 Monedă și credit;

F.04.O.012 Bazele contabilității;

P.04.O.050 Practica de instruire;

F.05.O.016 Contabilitate financiară;

S.05.O.020 Inițiere în firma de exercițiu;

S.06.O.022 Firma de exercițiu.

Beneficiarii curriculumului. Curriculumul este destinat:

- elevilor care își fac studiile la specialitatea „Finanțe și asigurări”;
- profesorilor din instituțiile de învățământ profesional tehnic;
- autorilor de manuale și ghiduri metodologice;
- membrilor comisiilor pentru examenele de calificare;
- membrilor comisiilor de identificare, evaluare și recunoaștere a rezultatelor învățării, dobândite în contexte non-formale și informale etc.

Statutul curriculumului. Curriculumul este propus ca un document normativ și obligatoriu pentru realizarea procesului de predare-învățare-evaluare la modulul Finanțe publice în instituțiile de învățământ profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar și este conceput astfel, încât să permită profesorilor posibilitatea de a-și elabora o strategie eficientă de organizare a demersului educațional în vederea formării la elevi a unor abilități, valori și atitudini corespunzătoare provocărilor și cerințelor pieței muncii din societatea contemporană.

II. Motivația, utilitatea modulului pentru dezvoltarea profesională

Unitatea de curs Finanțe publice are un rol esențial în formarea specialistului din domeniul 412 Finanțe, activitate bancară și asigurări. Majoritatea unităților de curs de profil economic au la bază conținuturi specifice domeniului financiar. Specialistul competent trebuie să abordeze problematicele privind: conținutul economic și funcțiile finanțelor publice, sistemul resurselor financiare publice, noțiunile generale despre impozite, sistemul bugetar și procesul bugetar, împrumuturile de stat, datoria publică, echilibrul financiar. Totodată aceste probleme sunt analizate și prin prisma cerințelor actuale care vizează aderarea și integrarea în structurile europene, cu luarea în considerare a condițiilor economico-sociale concrete ale țării noastre. Acestea și alte motive au stat la baza necesității și utilității studierii unității de curs Finanțe publice.

Cunoștințele și abilitățile obținute pe parcursul studierii unității de curs Finanțe publice vor servi ca fundament pentru formarea profesională a elevilor la așa unități de curs ca:

- F.07.O.016 Fiscalitate;
- S.08.O.030 Gestiunea financiară a sectorului public;
- S.07.O.024 Finanțele întreprinderii;
- P.06.O.051 Practica de specialitate;

Susținerea examenului de calificare sau a lucrării de diplomă.

III. Competențele profesionale specifice modului

Competențele profesionale ale viitorului absolvent evidențiază capacitatea de a integra cunoștințele teoretice cu deprinderile practice în realizarea activității profesionale și a obține performanțe descrise în calificarea profesională. Reieșind din Standardul de pregătire profesională, competențele profesionale care urmează a fi dezvoltate vizează: cunoașterea, înțelegerea și utilizarea limbajului specific și conduită creativ-inovativă.

Competența profesională din descrierea calificării:

CP 1.2. Documentarea operativă și corectă la instrumentarea dosarului de daună conform prevederilor legale.

CP 2.1. Perfectarea registrelor de evidență a operațiunilor financiare și verificarea corespunderii acestora cu situațiile financiare.

CP 2.2. Reflectarea operativă și corectă a operațiunilor economico – financiare aferente activității entității.

Atribuții:

A 1. Respectarea și aplicarea normelor de asigurare a securității informațiilor financiare.

A 3. Identificarea strategiilor de promovare a produselor și serviciilor în vederea consilierii clienților.

A 4. Prestarea serviciilor în sectorul asigurărilor din Republica Moldova.

A 5. Asigurarea principiilor de transparență, legalitate și eficiență în gestionarea resurselor financiare.

Competențele profesionale specifice unității de curs Finanțe publice:

CS 1. Cunoașterea, înțelegerea conceptelor, teoriilor și principiilor de bază ale finanțelor publice și utilizarea lor adecvată în comunicarea profesională.

CS 2. Identificarea direcțiilor de repartizare a cheltuielilor publice.

CS 3. Analiza surselor de formare a veniturilor publice.

CS 4. Utilizarea metodelor de analiză și previziune financiară la nivel macroeconomic.

CS 5. Aplicarea cunoștințelor specifice în rezolvarea unor situații-problemă.

IV. Administrarea modului

Codul	Denumirea disciplinei	Semestrul	Numărul de ore				Modalitatea de evaluare	Numărul de credite
			Total	Contact direct		Lucrul individual		
				Prelegeri	Practică/ Seminar			
S.06.O.023	Finanțe publice	VI	150	45	30	75	Examen	5

V. Unitățile de învățare

Nr.	Unități de competență	Unități de conținut/Cunoștințe	Abilități
1. Conținutul economic și funcțiile finanțelor publice			
	CS 1. Cunoașterea, înțelegerea conceptelor, teoriilor și principiilor de bază ale finanțelor publice și utilizarea lor adecvată în comunicarea profesională.	1.Necesitatea existenței și evoluția istorică a finanțelor. 2.Conceptul despre finanțele publice. 3.Conținutul economic al finanțelor publice. 4.Funcția de control a finanțelor publice. 5.Funcția de repartitie a finanțelor publice.	<i>A 1. Identificarea necesității sectorului public în sistemele economice;</i> <i>A 2. Compararea conceptelor despre finanțele publice;</i> <i>A 3. Explicarea rolului finanțelor publice în sistemele economice;</i> <i>A4. Interpretarea funcțiilor finanțelor publice;</i> <i>A 5. Evaluarea problemelor care se soluționează prin intermediul finanțelor publice;</i>
2. Mecanismul financiar			
	CS 1. Cunoașterea, înțelegerea conceptelor, teoriilor și principiilor de bază ale finanțelor publice și utilizarea lor adecvată în comunicarea profesională.	1.Noțiune de mecanism financiar. 2.Cadrul financiar. 3.Pîrgiile economico-financiare. 4.Metode administrative de gestiune financiară. 5.Prevederea financiară și controlul financiar. 6.Organe cu funcții în domeniul finanțelor publice.	<i>A 6. Definirea noțiunii de mecanism financiar;</i> <i>A 7. Identificarea componentelor mecanismului financiar;</i> <i>A 8. Prezentarea metodelor economice și administrative de gestiune financiară;</i> <i>A 9. Descrierea componentei cadrului financiar;</i> <i>A 10. Prezentarea organelor cu funcții în domeniul finanțelor și a prevederilor dreptului financiar;</i>
3. Politica financiară			
	CS 4. Utilizarea metodelor de analiză și previziune financiară la nivel macroeconomic.	1.Conceptul de politică financiară. 2.Trăsăturile și obiectivele politicii financiare și politicii fiscale. 3.Coordonatele politicii financiare vizând sistemul resurselor financiare publice. 4.Coordonatele politicii financiare vizând cheltuielile publice.	<i>A 11. Interpretarea noțiunii de politică financiară;</i> <i>A 12. Reproducerea trăsăturilor caracteristice ale politicii financiare;</i> <i>A 13. Identificarea obiectivelor politicii financiare;</i> <i>A 14. Aprecierea obiectivelor politicii financiare în domeniul resurselor financiare publice;</i> <i>A 15. Aprecierea obiectivelor politicii financiare în domeniul cheltuielilor publice;</i> <i>A 16. Dezvoltarea opiniilor proprii cu privire la politica financiară a statului din Republica Moldova;</i>
4. Sistemul cheltuielilor publice			

	CS 2. Identificarea direcțiilor de repartizare a cheltuielilor publice.	1.Noțiuni privind cheltuielile publice. 2.Clasificarea cheltuielilor publice. 3.Determinanții creșterii cheltuielilor publice. 4.Metodele dezvoltării prin creșterea sectorului public. 5. Sistemul cheltuielilor publice în Republica Moldova.	<i>A 17. Interpretarea noțiunii de cheltuieli publice;</i> <i>A 18. Identificarea tendințelor în evoluția cheltuielilor publice;</i> <i>A 19. Clasificarea cheltuielilor publice;</i> <i>A 20. Evaluarea sistemului cheltuielilor publice în Republica Moldova;</i> <i>A 21. Identificarea tendințelor generale de creștere a cheltuielilor publice;</i> <i>A 22. Detectarea cauzelor și consecințelor creșterii cheltuielilor publice;</i>
5. Cheltuieli publice pentru acțiuni social-culturale			
	CS 2. Identificarea direcțiilor de repartizare a cheltuielilor publice.	1.Caracteristica generală a cheltuielilor publice pentru acțiuni social-culturale. 2.Sursele de finanțare. 3.Cheltuieli publice pentru învățământ. 4.Cheltuieli publice pentru sănătate. 5.Cheltuieli publice pentru cultură, artă, sport. 6.Cheltuieli publice privind acțiunile pentru tineret.	<i>A 23. Prezentarea generală a cheltuielilor publice pentru acțiuni social-culturale;</i> <i>A 24. Identificarea factorilor care influențează creșterea cheltuielilor publice pentru acțiuni social-culturale;</i> <i>A 25. Examinarea modului de finanțare a educației;</i> <i>A 26. Aprecierea cheltuielilor publice pentru sănătate;</i> <i>A 27. Explicarea conținutului cheltuielilor publice pentru cultură, artă, sport și acțiuni pentru tineret;</i>
6. Asigurările sociale de stat			
	CS 2. Identificarea direcțiilor de repartizare a cheltuielilor publice.	1.Conținutul și rolul asigurărilor sociale de stat. 2.Principiile asigurărilor sociale de stat. 3.Surse de formare și direcții de utilizare a Bugetului asigurărilor sociale de stat. 4.Asigurările sociale obligatorii. 5.Asigurările sociale voluntare. 6.Sistemul de pensii în Republica Moldova.	<i>A 28. Argumentarea necesității Asigurărilor Sociale de Stat;</i> <i>A 29. Caracterizarea sistemului Asigurărilor Sociale de Stat;</i> <i>A 30. Compararea evoluției sistemului Asigurărilor Sociale de Stat în Republica Moldova;</i> <i>A 31. Descrierea structurii sistemului Asigurărilor Sociale de Stat;</i> <i>A 32. Detectarea surselor de formare a Bugetului Asigurărilor Sociale de Stat;</i> <i>A 33. Determinarea direcțiilor de utilizare a Bugetului Asigurărilor Sociale de Stat;</i>

7. Cheltuieli publice pentru obiective și acțiuni economice			
	CS 2. Identificarea direcțiilor de repartizare a cheltuielilor publice.	1.Caracteristica generală a cheltuielilor publice pentru obiective și acțiuni economice. 2.Sursele de finanțare a cheltuielilor publice pentru obiective și acțiuni economice. 3.Necesitatea și argumentarea intervenției statului în activitatea economică. 4.Cheltuieli publice pentru industrie și transporturi. 5.Cheltuieli publice privind dezvoltarea agriculturii. 6.Cheltuieli publice pentru cercetare / dezvoltare	<i>A 34. Descrierea generală a cheltuielilor publice pentru obiective și acțiuni economice;</i> <i>A 35. Identificarea tendințelor în evoluția cheltuielilor publice pentru obiective și acțiuni economice;</i> <i>A 36. Relevarea surselor de finanțare a cheltuielilor publice pentru obiective și acțiuni economice;</i>
8. Cheltuieli publice privind serviciile de stat cu destinație generală, menținerea ordinii publice, activitatea externă, justiție, apărarea și securitatea națională			
	CS 2. Identificarea direcțiilor de repartizare a cheltuielilor publice.	1.Caracteristica generală a cheltuieli publice privind serviciile de stat cu destinație generală, menținerea ordinii publice, activitatea externă, justiție, apărarea și securitatea națională. 2.Sursele de finanțare. 3.Caracteristica generală a cheltuielilor pentru apărarea națională.	<i>A 37. Descrierea generală a cheltuielilor publice pentru serviciile publice generale, ordinea internă și apărarea națională;</i> <i>A 38. Identificarea tendințelor în evoluția cheltuielilor publice pentru serviciile publice generale, ordinea internă și apărarea națională;</i> <i>A 39. Compararea cheltuielilor publice pentru serviciile publice generale, ordinea internă și apărarea națională în Republica Moldova și în alte state;</i>
9. Sistemul resurselor financiare publice			
	CS 3. Analiza surselor de formare a veniturilor publice.	1.Noțiuni conceptuale privind resursele financiare publice. 2.Criterii de clasificare a resurselor financiare publice. 3.Indicatorii nivelului, structurii și dinamicii resurselor financiare publice. 3.Sistemul resurselor financiare publice în Republica Moldova.	<i>A 40. Descrierea sistemului de finanțare a sectorului public;</i> <i>A 41. Recunoașterea criteriilor de clasificare a resurselor financiare publice;</i> <i>A 42. Calcularea indicatorilor nivelului, structurii și dinamicii resurselor financiare publice;</i> <i>A 43. Aprecierea tendințelor în evoluția resurselor financiare publice în Republica Moldova;</i> <i>A 44. Identificarea resurselor financiare publice prioritare în Republica Moldova;</i>

10. Noțiuni conceptuale privind impozitele		
CS 3. Analiza surselor de formare a veniturilor publice.	1.Evoluția istorică a impozitelor. 2.Funcțiile impozitelor și principiile impunerii. 3.Elementele și clasificarea impozitelor. 4.Rolul și necesitatea impozitelor în statele moderne. 5.Sistemul fiscal în Republice Moldova.	<i>A 45. Interpretarea noțiunii de impozit;</i> <i>A 46. Descrierea apariției și evoluției istorice a impozitului;</i> <i>A 47. Identificarea conținutului și funcțiilor impozitului;</i> <i>A 48. Analizarea principiilor clasice și moderne ale impunerii;</i> <i>A 49. Interpretarea rolului impozitelor în economia de piață;</i> <i>A 50. Distingerea elementelor impozitelor;</i>
11. Impozite directe		
CS 3. Analiza surselor de formare a veniturilor publice.	1.Caracteristica impozitelor directe. 2.Impozite pe venit. 3.Impozite pe avere. 4.Dubla impunere internațională. 5.Sistemul de impozite directe în Republica Moldova.	<i>A 51. Interpretarea caracteristicilor impozitelor directe;</i> <i>A 52. Compararea categoriilor de impozite directe;</i> <i>A 53. Evaluarea tendințelor în evoluția impozitelor directe în Republica Moldova;</i> <i>A 54. Interpretarea legislației fiscale ce vizează impozitele directe;</i> <i>A 55. Disputarea problemei ce ține de dubla impunere internațională;</i>
12. Impozite indirecte		
CS 3. Analiza surselor de formare a veniturilor publice.	1.Caracteristica generală a impozitelor indirecte. 2.Taxe de consumație. 3.Taxe vamale. 4.Monopolurile fiscale și taxele. 5. Sistemul de impozite indirecte în Republica Moldova.	<i>A 56. Interpretarea caracteristicilor impozitelor indirecte;</i> <i>A 57. Compararea categoriilor de impozite indirecte;</i> <i>A 58. Evaluarea tendințelor în evoluția impozitelor indirecte în Republica Moldova;</i> <i>A 59. Interpretarea legislației fiscale ce vizează impozitele indirecte;</i> <i>A 60. Interpretarea tendințelor în evoluția taxelor vamale;</i>
13. Sistemul bugetar și procesul bugetar		

	CS 4. Utilizarea metodelor de analiză și previziune financiară la nivel macroeconomic.	1. Conceptul de buget și funcțiile sale. 2. Principiile bugetare. 3. Repartizarea veniturilor și cheltuielilor bugetare între verigile sistemului bugetar. 4. Componentele Bugetului Public Național. 5. Finanțe publice locale. 6. Fazele și trăsăturile procesului bugetar.	A 61. Descrierea noțiunii de buget; A 62. Recunoașterea funcțiilor bugetului; A 63. Interpretarea principiilor bugetare; A 64. Analizarea structurii sistemului bugetar al Republicii Moldova; A 65. Evaluarea metodelor de dimensionare a veniturilor și cheltuielilor publice; A 66. Proiectarea opiniilor proprii cu privire la optimizarea politicii bugetar-fiscale în țara noastră; A 67. Descrierea noțiunii de proces bugetar; A 68. Descrierea etapelor procesului bugetar; A 69. Interpretarea legislației în vigoare cu privire la procesul bugetar; A 70. Analizarea caracteristicilor procesului bugetar în Republica Moldova.
14. Împrumutul de stat și datoria publică			
	UC 5. Aplicarea cunoștințelor specifice științelor economice în rezolvarea unor situații-problemă.	1. Destinația și rolul împrumutului de stat. 2. Tehnica împrumutului de stat. 3. Operații aferente împrumuturilor de stat. 4. Deficitele bugetare și ipoteza dezlocuirii. 5. Mecanisme de finanțare a deficitelor bugetare. 6. Datoria publică externă.	A 71. Descrierea generală a noțiunii de împrumut de stat; A 72. Compararea împrumuturilor de stat în comparație cu impozitele; A 73. Identificarea situațiilor când statul apelează la împrumuturi; A 74. Explicarea avantajelor și dezavantajelor împrumuturilor de stat; A 75. Prezentarea elementelor tehnice ale împrumuturilor de stat; A 76. Evaluarea mărimii și structurii datoriei publice în Republica Moldova.

VI. Repartizarea orientativă a orelor pe unitățile de învățare

Nr.	Conținuturi recomandate	Numărul de ore			
		Total	Contact direct		Lucrul individual
			Teoretice	Seminare/ Practice	
1	Conținutul economic și funcțiile finanțelor publice	6	4	2	-
2	Mecanismul financiar	4	2	2	-
3	Politica financiară	8	2	2	4
4	Sistemul cheltuielilor publice	8	2	2	4
5	Cheltuieli publice pentru acțiuni social-culturale	16	6	2	8
6	Asigurările sociale de stat	16	6	2	8
7	Cheltuieli publice pentru obiective și acțiuni economice	4	2	2	-
8	Cheltuieli publice privind serviciile de stat cu destinație generală, menținerea ordinii publice, activitatea externă, justiție, apărarea și securitatea națională	4	2	2	-
9	Sistemul resurselor financiare publice	8	2	2	4
10	Noțiuni conceptuale privind impozitul	8	4	4	-
11	Impozite directe	8	2	2	4
12	Impozite indirecte	9	2	2	5
13	Sistemul bugetar și procesul bugetar	12	4	2	6
14	Împrumutul de stat și datoria publică	9	5	2	2
	Proiect de curs	30	-	-	30
	Total	150	45	30	75

VII. Studiul individual ghidat de profesor

Materii pentru studiul individual	Produse de elaborat	Modalități de evaluare	Termen de realizare
3. Politica financiară			
Obiectivele politicii financiare în domeniul resurselor și cheltuielilor publice.	Fișă informativă pentru anul curent.	Corectitudinea interpretării legislației financiare. Coerența și logica expunerii.	Săptămâna 3
4. Sistemul cheltuielilor publice			
Analiza comparativă a cheltuielilor publice în Republica Moldova pentru o perioadă de 3 ani.	Fișa "Analiza comparativă a cheltuielilor publice"	Corectitudinea datelor, sursele informaționale utilizate, actualitatea și logica expunerii conținuturilor.	Săptămâna 5
5. Cheltuielile publice pentru acțiuni social-culturale			
Cheltuieli publice privind educația, ocrotirea sănătății, cultura, arta, sportul și acțiunile pentru tineret.	Fișa "Indicatorii nivelului, structurii și dinamicii pe categorii de cheltuieli"	Corectitudinea informației.	Săptămâna 6
6. Asigurările sociale de stat			

Formele de protecție socială a cetățenilor.	Fișa "Indicatorii nivelului, structurii și dinamicii pe categorii de cheltuieli"	Corectitudinea informației.	Săptămâna 7
9. Sistemul resurselor financiare publice			
Sistemul resurselor financiare publice în Republica Moldova.	Fișa: "Analiza indicatorilor calitativi și cantitativi a resurselor financiare publice în ultimii 3 ani în Republica Moldova".	Corectitudinea informației. Interpretarea legislației financiare.	Săptămâna 9
11. Impozite directe			
Analiza comparativă a impozitelor directe în țara noastră pentru o perioadă de 3 ani.	Fișa "Analiza comparativă a impozitelor directe".	Corectitudinea calculelor. Formularea concluziilor.	Săptămâna 10
12. Impozite indirecte			
Analiza comparativă a impozitelor indirecte în țara noastră pentru o perioadă de 3 ani.	Exercițiu	Corectitudinea calculelor. Formularea concluziilor.	Săptămâna 11
14. Împrumutul de stat și datoria publică			
Studiu de caz. Nivelul, structura și dinamica datoriei publice.	Studiu de caz rezolvat/elaborat: „Indicatorii gradului de îndatorare”./”Comparații internaționale”./”Principalii creditor ai Republicii Moldova”.	Calitatea și relevanța informației prezentate. Formularea concluziilor.	Săptămâna 14
Proiect de curs			
Proiect de curs pe una din temele propuse	Proiect de curs	Susținerea publică a Proiectului de curs	Pe parcursul semestrului

Studiile individuale pot fi încărcate pe platforme online, inclusiv Google Classroom sau prezentate pe suport de hârtie.

Proiectul de curs este un produs obligatoriu, care va cuprinde produsele elaborate anterior și realizarea cerințelor specifice proiectului. Fiecare elev își va alege o temă din cele propuse de profesor:

1. Eficiența utilizării resurselor financiare publice la nivelul autorităților publice locale.
2. Rolul Trezoreriei statului în economie.
3. Resursele financiare publice ale Republicii Moldova și rolul lor în asigurarea echilibrului bugetar.
4. Deficitul bugetar: cauze, consecințe și căi de diminuare.
5. Studiu privind datoria publică a Republicii Moldova în perioada.
6. Deficitul bugetar și posibilitățile de finanțare ale acestuia.
7. Analiza veniturilor bugetului de stat al Republicii Moldova în perioada.
8. Analiza cheltuielilor bugetare a Republicii Moldova în perioada.
9. Conținutul politicii financiare și domeniile de manifestare ale acesteia.
10. Rolul bugetului în viața economică a statului.
11. Tendințe în evoluția resurselor financiare publice.
12. Rolul finanțelor publice în sistemele economice contemporane.
13. Reforma finanțelor publice și relansarea economică în Republica Moldova.
14. Politica bugetar-fiscală pentru anul curent în Republica Moldova.

15. Particularitățile sistemului cheltuielilor publice în Republica Moldova.
16. Cheltuielile publice pentru cultură, artă, religie, sport și acțiuni pentru tineret în Republica Moldova.
17. Particularitățile cheltuielilor publice pentru obiective și acțiuni economice în Republica Moldova.
18. Studiu comparat: sistemul de impozite din Republica Moldova și România.
19. Rolul impozitelor directe la formarea resurselor financiare publice.
20. Tendințele principale în evoluția impozitelor indirecte în Republica Moldova.
21. Reforma fiscală în Republica Moldova: etape, realizări, probleme.
22. Particularitățile sistemului Asigurărilor Sociale de Stat în Republica Moldova.
23. Perfecționarea sistemului național de Asigurări Obligatorii de Asistență Medicală.
24. Perfecționarea sistemului de pensii în Republica Moldova.
25. Evaziunea fiscală și incidența ei asupra economiei.
26. Rolul taxelor locale în formarea bugetelor unităților administrativ-teritoriale.
27. Tendințe în evoluția sistemului cheltuielilor publice în Republica Moldova.
28. Tendințe în evoluția sistemului resurselor financiare publice în Republica Moldova.
29. Politica bugetar-fiscală a statului și posibilități de eficientizare a acesteia.
30. Particularitățile sistemului cheltuielilor publice pentru educație în contextul integrării Europene.
31. Particularitățile și sursele de finanțare a instituțiilor publice.
32. Sursele de formare și direcțiile de repartizare a Bugetului Asigurărilor Sociale de Stat.
33. Sursele de formare și direcțiile de repartizare a Fondurilor Asigurărilor Obligatorii de Asistență Medicală.
34. Cheltuieli publice privind finanțarea agriculturii în Republica Moldova.
35. Impozitele – sursa principal de formare a veniturilor bugetare în Republica Moldova.
36. Impozitarea IMM în perspectiva dezvoltării sectorului real al economiei Republicii Moldova.
37. Impozitarea veniturilor persoanelor fizice în Republica Moldova.
38. Procesul bugetar în Republica Moldova și posibilități de optimizare a lui.
39. Datoria externă a Republicii Moldova și influența acesteia asupra dezvoltării economice a țării.
40. Particularitățile aplicării TVA în Republica Moldova.
41. Particularitățile aplicării Accizelor în Republica Moldova.
42. Particularitățile aplicării impozitului pe bunurile imobiliare în Republica Moldova.
43. Particularitățile aplicării taxelor locale în Republica Moldova.
44. Particularitățile aplicării taxelor vamale în Republica Moldova.
45. Specificul impozitării veniturilor persoanelor juridice în Republica Moldova.

Evaluarea proiectului de curs se va realiza prin 2-3 note la studiul individual ghidat de profesor la următoarele criterii:

1. Respectarea cerințelor de tehnoredactare;
2. Evaluarea conținutului proiectului de curs;
3. Susținerea publică a proiectului de curs.

VIII. Lucrări practice recomandate

Lucrările practice se vor realiza în conformitate cu temele alese de către elev în cadrul studiului individual. Ele vor cuprinde fișele de lucru ale elevului, exercițiile, studiile de caz elaborate, analizate de către elev. Profesorul va coordona, consulta, evalua produsele elaborate ale elevului.

IX. Sugestii metodologice

Formarea și dezvoltarea competențelor profesionale ale elevilor poate fi realizată prin organizarea eficientă a procesului instructiv-educativ. Aceasta vizează în primul rând selectarea adecvată a metodologiei adecvate a metodologiei de instruire și formare.

Tehnologii didactice aplicate în procesul instructiv-educativ vor fi indicate explicit în proiectele didactice elaborate de fiecare profesor în funcție de nivelul de pregătire și progresul demonstrat atât de grupa de elevi în ansamblu, cât și de fiecare elev în parte.

Setul de metode și tehnologii didactice aplicate de profesor în predarea unității de curs se vor axa pe particularitățile unității de curs, pe aspectele motivaționale ale elevului, pe accesibilitatea însușirii cunoștințelor și a formării de atitudini.

În procesul didactic profesorul va utiliza metode și strategii didactice: exercițiile de spargere a gheții; brainstormingul; proiectul; lectura anticipativă; cvintetul; problematizarea; portofoliul; lucru în grup; lucrul individual; predarea reciprocă; diagrama Venn; dezbaterea; studiul de caz; SINELG; exercițiul etc.

La componenta studiului individual este prezentat un proiect de curs, unde fiecare elev, la una din temele propuse, va face o primă încercare de cercetare, conform cerințelor și rigorilor specifice pentru lucrările științifice. Se vor utiliza datele specifice domeniului finanțe publice a Republicii /Moldova,

În contextul digitalizării procesului educațional vor fi valorificate instrumentele Google. Studiile individuale pot fi încărcate pe platforme online, inclusiv Google Classroom. La fel va fi activ utilizată pagina web a Serviciului Fiscal de Stat, Ministerului de Finanțe a Republicii Moldova, Legislația financiară, rapoarte, Bugetul pentru cetățeni, Cadrul Bugetar pe Termen Mediu etc.

Considerarea elevului ca subiect al activității instructiv – educative și orientarea acestuia spre formarea competențelor specifice presupun respectarea unor exigențe ale învățării durabile, printre care:

- rezolvarea de aplicații practice care să permită, pe de o parte, exersarea noțiunilor specifice și construirea unor exemple pentru noțiunile însușite, iar pe de altă parte, rezolvarea unor situații problemă;
- crearea de situații-problemă în contextul cărora elevii să participe la exerciții de cunoaștere și de autocunoaștere;
- realizarea unor observații, studii de caz, elaborarea de proiecte și portofolii, individual și în grupuri de lucru;
- utilizarea unor strategii didactice care să permită alternarea formelor de activitate (individuală, în perechi și în grupuri mici);
- utilizarea calculatorului, a tehnologiei informației și comunicației, a resurselor Internet în activitatea didactică în calitate lor de mijloace moderne de instruire;
- folosirea unor activități de învățare care să conducă la consolidarea unor deprinderi de ordin cognitiv cum sunt: analiza, sinteza, compararea, clasificarea, estimarea, rezumarea;
- dobândirea competențelor de comunicare adecvată în spațiul social-economic.

Cadrul didactic va stabili coerența dintre competențele specifice disciplinei, activitățile și resursele de învățare, mijloacele și tehnicile de învățare.

X. Sugestii de evaluare a competențelor profesionale

Ca și în cazul altor unități de curs, se consideră că și pentru disciplina „*Finanțe publice*”, se vor aplica cele 3 forme de evaluare principale: *inițială*, *formativă* (curentă) și *sumativă* (finală).

Pentru evaluarea scrisă vor fi elaborate teste, fișe, exerciții etc., care au drept scop dezvoltarea la elevi a capacităților de sinteză și de sistematizare a cunoștințelor.

La seminare, lecții practice va fi utilizată evaluarea verbală, scrisă, rezolvarea exercițiilor, studii de caz, evaluarea online cu ajutorul diverselor platforme educaționale etc. În contextul digitalizării procesului educațional vor fi valorificate diverse aplicații și platforme: Google forms, Kahoot, Mentimeter, Testmoze, Quizziz, LearningApps, etc.

Pentru evaluarea scrisă vor fi elaborate teste, fișe, eseul, referate etc, care au drept scop dezvoltarea la elevi a capacităților de sinteză și de sistematizare a cunoștințelor.

De asemenea va fi utilizată și o metodă alternativă de evaluare în cadrul lucrului individual, și anume constituirea portofoliului, pe care elevii îl vor completa cu materialele necesare, în scopul consolidării cunoștințelor lor pe parcursul studierii cursului. Studiul individual al elevului, se va desfășura conform unui grafic stabilit și unei tematici prestabilite prin prezentul curriculum.

Cursul se finalizează cu examen. Nota finală se va stabili în proporție de 60% reușita curentă și 40% nota de la examen.

Categorii de produse și procese pentru măsurarea competenței și criterii de evaluare a produselor:

Nr. crt.	Produse pentru măsurarea competenței	Criterii de evaluare a produselor
1.	<i>Exercițiu rezolvat</i>	-Înțelegerea enunțului exercițiului. -Corectitudinea formulării ipotezelor. -Corectitudinea raționamentelor. -Corectitudinea rezultatelor. -Modul de prezentare și de interpretare a rezultatelor.
2.	<i>Problemă rezolvată</i>	-Înțelegerea problemei. -Documentarea în vederea identificării informațiilor necesare în rezolvarea problemei. -Formularea și testarea ipotezelor. -Stabilirea strategiei rezolutive. -Prezentarea și interpretarea rezultatelor.
3.	<i>Argumentare scrisă/orală</i>	-Corespunderea formulărilor temei. -Selectarea și structurarea logică a argumentelor în corespundere cu tezele puse în discuție. -Utilizarea unui limbaj adecvat și bogat, respectarea normelor literare.
4.	<i>Studiu de caz</i>	-Corectitudinea interpretării studiului de caz propus. -Calitatea soluțiilor, ipotezelor propuse, argumentarea acestora. -Corectitudinea lingvistică a formulărilor, utilizarea adecvată a terminologiei în cauză. -Rezolvarea corectă a problemei, asociate studiului analizat de caz. -Complectitudinea informației și coerența între subiect și documentele studiate ; -Noutatea și valoarea științifică a informației. -Exactitudinea rezultatelor și rigoarea probelor. -Capacitatea de analiză și de sinteză a documentelor, adaptarea conținutului. -Originalitatea studiului, a formulării și a realizării. -Personalizarea (să nu fie lucruri copiate).

5.	<i>Figură pe calculator: evoluția cheltuielilor și resurselor financiare publice etc.</i>	-Setarea datelor sursă în baza cărora se construiește diagrama. -Selectarea tipului și subtipului diagramei pentru a prezenta vizual datele sursă. -Adăugarea elementelor complementare, care facilitează citirea și înțelegerea diagramei (denumirile de axe, titlul diagramei, unitățile de măsură, etc.) și contribuie la explicitatea datelor, reprezentate grafic. -Formatarea adecvată a elementelor diagramei (chenare, culorile de fundal, modelele de umplere, dimensiunile și fonturile utilizate, etc.). -Corectitudinea utilizării datelor grafice în aplicații externe.
6.	<i>Proiect de curs la una din temele propuse</i>	-Validitatea proiectului. -Gradul în care acesta acoperă unitar și coerent, logic și argumentat tema propusă. -Completitudinea proiectului/structura proiectului. -Acuratețea, rigoarea și coerența demersului științific, logica și argumentarea ideilor, corectitudinea concluziilor. -Calitatea materialului folosit în realizarea proiectului, varietatea surselor de informare, relevanța și actualitatea acestora, semnificația datelor colectate. -Aspectul aplicativ al proiectului, utilizarea datelor actuale din Republica Moldova și alte state. -Creativitatea și gradul de actualitate pe care-l aduce proiectul în abordarea temei sau în soluționarea problemei.
7.	Referat	-Respectarea termenului de prezentare; -Conținut logic, corespunzător, original; -Impactul informațional; -Actualitatea datelor; -Sursele bibliografice cercetate; -Tehnoredactarea; -Formularea concluziilor.

XI. Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studii

Cerințe față de sălile de curs	
Pentru orele teoretice	Sală de studii Proiector multimedia, ecran, calculator, conexiune la internet.
Pentru orele practice	Sală de studii Proiector multimedia, ecran, calculator, conexiune la internet, laptop, smartphone.

XII. Resurse didactice recomandate elevilor

Nr.	Denumirea resursei	Locul în care poate fi consultată/accesată/procurată resursa	Numărul de exemplare disponibile
I. Acte normative			
1	Codul Fiscal al Republicii Moldova nr. 1163-XIII din 24.04.1997. În: Monitorul Oficial din 08.02. 2007	https://sfs.md/ro/pagina/codul-fiscal	nelimitat
2	Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181 din 25.07.2014, În: Monitorul Oficial	https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=126152&lang=ro	nelimitat

3	Legea Republicii Moldova privind finanțele publice locale nr. 397 din 16.10.2003. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova. 2003, nr. 248-253 din 19.12.2	https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=120082&lang=ro	nelimitat
4	Legea bugetului de stat nr. 359 din 22-12-2022. In: <i>Monitorul Oficial al Republicii Moldova</i> . 2022, nr 435-437	https://mf.gov.md/	nelimitat
5	Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală nr. 207 din 06-12-2021. In: <i>Monitorul Oficial al Republicii Moldova</i> . 2022, nr. 315-324 art. 482	https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=129189&lang=ro	nelimitat
6	Legea cu privire la aprobarea particularităților calculării și achitării contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii nr. 16 din 26-01-2022. In: <i>Monitorul Oficial al Republicii Moldova</i> . 2022, nr. 34-38 art. 105	https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=129819&lang=ro	nelimitat
7	Legea privind administrația publică locală 436/2006, În: Monitorul Oficial	https://www.legis.md	nelimitat
II. Lucrări științifice			
8	BOTNARI, Nadejda; BAURCIULU, Angela. Finanțe. Chișinău; ASEM, 2010, 325 p	Biblioteca IP CEEF	3
9	COBZARI, L.; MANOLE T. Metodologia planificării bugetare: elaborări de buget. Chișinău: ASEM, 2004, 231 p.	Biblioteca IP CEEF	5
10	BUDIANSCHI D., MORCOTÎLO I., SAVVA T. „Evaluarea transparenței procesului bugetar în Republica Moldova”, Expert-Grup, 2015	https://www.expert-grup.org/ro/biblioteca/item/download/1421_3be803a37f589a2ccb3d53f2f1a0d582	nelimitat
11	MANOLE Tatiana. Finanțe publice Chișinău APP, 1998	Biblioteca IP CEEF	10
12	PLĂMĂDEALĂ Claudia, Curs rezumativ de lecții la Finanțe publice, 2023	Online, classroom	nelimitat
13	SECRIERU A., Finanțe publice, Chișinău 2004.	Biblioteca IP CEEF	45
14	SECRIERU, Angela; DRAGOMIR Lilia, 2015 Managementul finanțelor publice locale	https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/migration/md/management-finante-ROM.pdf	nelimitat
15	STRATULAT Oleg, Impozitele directe Chișinău: Evrica 2004	Biblioteca IP CEEF	1
16	VĂCĂREL Iulian ș.a. Finanțepublice. București, 1999	Biblioteca IP CEEF	30
17	НИКИТИНА В., БУЧАЦКАЯ Н., КИКУ Л., «Государственные финансы», Кишинэу 2004	Biblioteca IP CEEF	2
18	ЮТКИНА Т.Ф. Налоги и налогообложение/ подред.- Москва:Инфро- М,1999	Biblioteca IP CEEF	2
III. Alte surse de informații			

19	Cadrul bugetar pe termen mediu 2023-2025	https://www.mf.gov.md/ro/buget/cadrul-bugetar-pe-termen-meniu	nelimitate
20	Bugetul pentru cetățeni 2023	https://www.mf.gov.md/ro/buget/transparen%C8%9Ba-bugetar%C4%83/bugetul-pentru-cet%C4%83%C8%9Beni	nelimitat